

Alternativ Associationsform för Idrottslig verksamhet

1. Sammanfattning	3
2. Inledning.....	4
3. Principiella utgångspunkter och avgränsningar	5
3.1 Demokratiskt uppbyggd idrottsorganisation	5
3.2 Sammanhållen idrott.....	5
3.3 Värna den ideella föreningen.....	6
3.4 Idrottsverksamhet i alternativ associationsform.....	6
4. Alternativa associationsformer till den ideella föreningen.....	6
4.1 Analys av den ideella föreningen.....	7
4.2 Alternativ till den ideella föreningen.....	7
4.3 Jämförelse med modeller i andra länder.....	8
Danmark	8
Norge	8
Finland	9
England	9
Övriga länder	9
5. Kommitténs Förslag: Idrottsaktiebolag – möjligheter, förutsättningar och villkor	11
5.1 Aktiebolag för idrottsverksamhet (IdrottsAB)	11
Upplåtelse av rättighet/behörighet att delta i tävlingsverksamheten blir grundbulten i systemet.....	11
5.2 Helägda, delägda och/eller fritt ägda IdrottsAB	12
Helägda IdrottsAB	12
Delägda och/eller fritt ägda IdrottsAB	12
5.3 Kontrollen över IdrottsAB.....	13
5.4 Villkor för upplåtelse av idrottslig rättighet	14
Allmänna grundförutsättningar för upplåtelseavtal.....	14
Krav på föreningens verksamhet	14
Krav på IdrottsAB:s verksamhet	15
Begränsningar i äganderätten av ett IdrottsAB	15
Förbindelse att följa idrottens regler.....	16
Avtalstid samt kontroll av verksamheten.....	16
Villkor att gälla vid obestånd/konkurs	16
Övriga tänkbara villkor för upplåtelse.....	17

5.5	Ändringar i RF:s stadgar och SF:s regler	17
	RF:s stadgar	18
	SF:s regler.....	18
6.	Konsekvenser av idrott i bolagsregi	19
6.1	Skatte- och avgiftseffekter mm.	19
	Moms på hyres- och övergångsersättningar för utländska spelare?	20
	Den ”halva basbeloppsregeln”	21
	Beskattningen i framtiden.....	22
6.2	Kostnader för polisbevakning.....	23
6.3	Arbets-/uppehållstillstånd	24
6.4	Tävlingsproblem.....	24
6.5	Bidrag och subventioner från det allmänna	25
6.6	Lotterier, bingo etc.	25
7.	Lagstiftning om ideella föreningar/idrottsföreningar	26
	Bilagor:.....	27

Förkortningar:

RF	Sveriges Riksidrottsförbund
RS	Riksidrottsstyrelsen (RF:s styrelse)
SF	Specialidrottsförbund
SDF	Specialidrottsdistriktsförbund (SF:s regionala organ)
DF	Distriktsidrottsförbund (RF:s regionala organ)

1. Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att inom de av riksidsrottsstyrelsen (RS) angivna direktiven (en demokratiskt uppbyggd idrottsorganisation, en sammanhållen idrott och att värna den ideella föreningen) redovisa förutsättningar för och konsekvenser av att idrottsverksamhet som idag bedrivs inom ideella föreningar överförs till alternativ associationsform.

Enligt de fastlagda utgångspunkterna för utredningen slås fast att det är specialidrottsförbunden (SF) som ansvarar för och har bestämmanderätten över tävlingsverksamheten (bl a seriesystemen) och att det är medlemsföreningen som ytterst äger rätt att inneha och förfoga över sin plats i seriesystemet.

Den alternativa associationsform som föreslås är aktiebolag för idrottslig verksamhet (IdrottsAB). Enligt utredningens uppfattning är det aktuellt med IdrottsAB endast inom den del av idrottsrörelsen som kan betecknas som kommersiell idrott med professionella idrottsutövare.

Utredningen föreslår en svensk modell som bygger på att det ska ankomma på respektive SF att, inom ramen för RF:s stadgar, närmare ange sina villkor för ett IdrottsABs deltagande i SF:s tävlingsverksamhet. Genom en övergripande reglering i RF:s stadgar ges möjlighet för de SF som så önskar att anta ett utförligare regelverk innebärande att de medlemsföreningar som så beslutar kan via avtal på viss tid upplåta delar av sin på medlemskapet grundade rättighet/behörighet att delta i tävlingsverksamheten till ett IdrottsAB. IdrottsAB kan inte vara medlem i SF/RF.

Villkoren för upplåtelse av den idrottsliga rättigheten blir enligt utredningens uppfattning den *grundbult* i systemet som länkar samman IdrottsAB med den demokratiskt uppbyggda idrottsorganisationen. Frågan om ägandet av IdrottsAB får avgöras av respektive SF, som därjämte får ett stort ansvar att närmare utforma de regler och förutsättningar som ska gälla för upplåtelsen.

Konsekvenserna av idrott i bolagsregi kan sammanfattas med att i allt väsentligt får IdrottsAB räkna med att bli behandlade som övriga bolag i samhället, och kan inte förvänta sig att förmånsbehandlas på sätt som de allmännyttiga idrottsföreningarna blir.

Avslutningsvis behandlar kommittén frågan angående en lag om ideella föreningar/idrottsföreningar. Utredningen anser att denna fråga, bl a på grund av den ökade ekonomiseringen inom föreningslivet och den osäkerhet detta för med sig beträffande statusen av ideell förening, bör utredas i särskild ordning.

2. Inledning

RS beslöt, med anledning av ett uppdrag från 1997 års RF-stämman, att under hösten 1997 tillsätta en kommitté för utredning av *alternativ associationsform* för idrottslig verksamhet. RS har fastställt direktiv för utredningen enligt bilaga 1.

Utredningen, som påbörjades i november 1997, har letts av Inger Båvner, Svenska Gymnastikförbundet. I kommittén har dessutom ingått Ingemar Ericson, Jerker Löfgren och Ann-Katrin Olsson, samtliga RS, samt Rickard Fagerlund, Svenska Ishockeyförbundet och Sune Hellströmer, Svenska Fotbollförbundet. Kommitténs sekreterare har varit Christer Pallin och Thomas Karlsson, RF-Juridik.

Från november 1997 till och med september 1998 har utredningen haft nio sammanträden. Studiebesök har gjorts i Norge med föredragningar från Norges Idrottsförbund och Norges Fotbollförbund. Representant för dansk idrott och dansk fotboll har inbjudits till kommittén för att beskriva situationen i Danmark. En mindre arbetsgrupp har i London träffat representanter för The Football Association och The F.A. Premier League. Utredningens sekreterare har underhand, p.g.a tjänstgöring i Bryssel, haft kontakt med EU-kommissionen (DG X, Sport Unite).

Kommittén har under arbetets gång haft ett sammanträffande den 22 januari 1998 med representanter för Idrottsutredningen, bl a dess ordförande Kjell Nordström, för att diskutera de gemensamma angreppspunkter som förelåg mellan Idrottsutredningen och denna utredning. Representanter för kommittén har också sammanträffat med Kommunförbundet och Rikspolisstyrelsen.

Under arbetets gång har uppdragits åt Carl Hemström, professor i civilrätt vid Uppsala universitet, att avge ett utlåtande angående var gränsen går i civilrättsligt hänseende för att inte längre betraktas som en ideell förening, när föreningen bedriver omfattande ekonomisk verksamhet till förmån för bl a idrottsutövare. RF:s Juridiska kommitté har fått i uppdrag att särskilt granska frågor ur ett rättsligt perspektiv, och ledamoten i kommittén Björn Lindquist har på uppdrag gjort en analys av en eventuell lagstiftning om ideella föreningar.

Kommittén redovisade i en lägesrapport till Riksidrottsforum den 8-10 maj 1998 sina vid den tidpunkten sammanfattade tankar och underlag för arbetet (se bilaga 2).

3. Principiella utgångspunkter och avgränsningar

I RS uppdrag till kommittén har tre principiella utgångspunkter/avgränsningar angivits för utredningen (se direktiven). Härmed har ramar uppställts inom vilket förslaget förväntas bli utformat.

1. *Demokratiskt uppbyggd idrottsorganisation*
2. *Sammanhållen idrott*
3. *Värna den ideella föreningen*

3.1 Demokratiskt uppbyggd idrottsorganisation

Denna första avgränsning utgår från att idrottsrörelsen även fortsättningsvis ska vara uppbyggd enligt demokratiska medlemsinflytandeformer med föreningen som bärare av den beslutanderätt som i grunden konstituerar såväl SF med SDF som RF med DF. Härav följer också att enbart ideella föreningar kan få medlemskap i SF och att enbart medlemsföreningar ska ha möjlighet att, inom ramen för den demokratiska organisationsstrukturen, få medverka i beslut om idrottens stadgar och regler. De senare formar och avgör ytterst hur den idrottsliga verksamheten ska organiseras och bedrivas.

En konsekvens härav blir således att andra associationsformer än den ideella föreningen inte kan få medlemskap inom idrottens organisationer och därmed inte heller kan delta i den demokratiska beslutsprocessen.

3.2 Sammanhållen idrott

Svensk idrottsrörelse kännetecknas av att den är en folkrörelse där prestationsinriktad tävlingsidrott (elitidrott) och hälsoinriktad bredd- och motionsidrott inryms under samma organisationsparaply. Ett genom åren återkommande argument för denna ordning är att ur bredden föds eliten, samt att elitverksamheten tjänar som inspirationsgivare för breddverksamheten, både bland unga och äldre.

Att sammanhållningen är mycket stark inom idrottsrörelsen vittnar det faktum att inga lyckade ”utbrytningar” ur idrottsgemenskapen hittills har genomförts. Tanken på fristående proffsligor har länge funnits och försök därtill har också gjorts (bl a inom skridskosporten för 20-25 år sedan). En av anledningarna till att man inom idrottsrörelsen fortsatt har kunnat samla yppersta elit jämte bred motionsverksamhet står att finna i idrottsrörelsens organisationsstruktur med sitt nationella och internationella nätverk, stadgar och tävlingsregler. En eventuell utbrytning leder till att man inte kan delta i officiella tävlingar som SM, EM och VM samt att man med all sannolikhet också förlorar möjligheten till att delta i olympiska spel.

En utgångspunkt för kommitténs arbete är således att en splittring av idrottsrörelsen, i helt fristående idrottsorganisationer/-ligor etc, ska motverkas. Därför eftersträvas en ordning som möjliggör att idrottsverksamhet, oberoende av om den bedrivs i annan associationsform än den ideella föreningen, ska kunna inrymmas under de regler och de beslut som tas inom folkrörelseorganisationen.

Grundförutsättningen blir således att SF även fortsättningsvis ska ansvara för sina serier (tävlingsorganisationen). Förbundet, och ytterst dess stämma, beslutar om

utformning och villkor för deltagande i tävlingsverksamheten. Genom RS uttalande den 21-23 augusti 1998 (enl nedan) förstärks synen på SF:s ansvar.

”RS uppfattning är att seriesystemen inom idrottsrörelsen exklusivt ska tillhöra respektive specialidrottsförbund. Enligt grunderna för Riksidrottsförbundets stadgar innebär detta att ett förbund inte kan överlåta dessa till en utanför idrottsrörelsen stående organisation. Självklart får idrottsverksamhet organiseras av andra utanför RF-familjen, men en sådan verksamhet står då utanför den svenska organiserade idrottsrörelsen. I den mån RF:s stadgar är oklara på denna punkt, överväger styrelsen att till nästa RF-stämma föreslå stadgeändring som stadfäster denna för idrottsrörelsen viktiga princip.”

3.3 Värna den ideella föreningen

Den ideella föreningen ska även fortsättningsvis vara den organisationsform som används för i huvudsak traditionellt bedriven idrottsverksamhet och därmed berättiga det allmännas stöd i olika former.

Härmed torde också vara sagt att idrottsrörelsen fortsatt ska slå vakt om den allmännyttiga ideella föreningen och därmed genom ökad upplysning och utbildning se till att idrottsföreningar inte organiseras och sköts på sådant sätt att dess juridiska status kan ifrågasättas och äventyras.

Det finns idag inget som hindrar att en allmännyttig ideell förening omsätter stora ekonomiska belopp och t ex betalar höga spelarlöner, men sådan verksamhet får inte medföra en obalans i förhållande till föreningens ideella verksamhet och ändamål.

Idrottsrörelsen kommer fortsatt att värna om att de allmännyttiga ideella idrottsföreningarna erhåller det allmännas stöd i olika former. En förutsättning härför är givetvis att idrottsföreningarna uppfyller de formella krav som uppställs härför. Tankarna och resonemanget om en lag om ideella föreningar - alternativt en lag om idrottsföreningar - ska ses i ljuset härav.

3.4 Idrottsverksamhet i alternativ associationsform

Utöver ovanstående tre principiella utgångspunkter, har RS preciserat uppdraget genom att utredningen ska redovisa förutsättningar och konsekvenser av att *idrottsverksamhet* som idag bedrivs i ideella föreningar överförs till en alternativ associationsform.

Denna precisering medför att utredningen inte berör de associationsformer som redan finns eller planeras för t ex ägande och/eller drift av anläggningar eller som tillkommit för sådan ekonomisk verksamhet som i sig inte är idrottsverksamhet.

Inte heller är det kommitténs uppfattning att uppdraget syftar till att utreda om befintliga föreningar ska omorganiseras till t ex aktiebolag, utan enbart att *viss verksamhet* inom dessa ska kunna lyftas ur föreningen till alternativ associationsform om föreningen finner det lämpligt. Föreningarna ska således finnas kvar och vara bärare av de idrottsliga rättigheter som medlemskapet i ett SF för med sig.

4. Alternativa associationsformer till den ideella föreningen

4.1 Analys av den ideella föreningen

En viktig utgångspunkt för frågan om alternativ associationsform har varit en analys av den ideella föreningen, och då särskilt var gränsen går för att fortsatt betraktas som en rättskapabel ideell förening (dvs juridisk person). Att den ideella föreningens juridiska status kan komma att äventyras i takt med att idrottens ekonomiska förutsättningar förändras har sedan lång tid förutspåtts och på senare tid också besannats i några uppmärksammade fall.

För att utröna var gränsen i civilrättsligt hänseende går för den ideella föreningen, mot annan juridisk form, har kommittén uppdragit åt en av landets främsta experter på området, professor Carl Hemström, Uppsala Universitet, att utveckla sina tankar härom i ett särskilt utlåtande (se PM till Riksidrottsforum maj-98).

Med stöd i utlåtandet kan konstateras att det föreligger risker med att bedriva ekonomisk verksamhet i en ideell förening, särskilt om denna till huvudsaklig del främjar merparten av de aktivas ekonomiska intressen. Värt att notera i utlåtandet är också att ett aktiebolag kan ges en inriktning som ligger långt från den traditionella, dvs att främja bolagsmännens ekonomiska intressen. I de fall där tveksamhet råder rörande den ideella föreningens status skulle aktiebolagsformen därför kunna utgöra ett alternativ för att klarlägga ansvarsförhållandena.

4.2 Alternativ till den ideella föreningen

Kommittén har på ett tidigt stadium fastnat för att aktiebolaget sannolikt är den alternativa associationsform som kan komma i fråga för de syften som avses med uppdraget från RF-stämman. Som framgår av Hemströms ovan nämnda utlåtande finns ett antal andra associationsformer och därtill stiftelsen att tillgå, men aktiebolaget får i detta sammanhang ses som den bäst lämpade formen.

Underhand, bl a vid den kontakt kommittén haft med den statliga idrottsutredningen, har fråga uppkommit om varför inte den ekonomiska föreningen, med sin demokratiska struktur, skulle kunna vara ett alternativ. Den ekonomiska föreningen ska per definition användas för ekonomisk verksamhet med ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intresse. Därtill är den ekonomiska föreningen kooperativ, vilket innebär att den har till ändamål att understödja medlemmarna i deras egenskap av tex producenter eller konsumenter, vilket inte kan anses fylla de syften som avses med RS-uppdraget.

Den ideella föreningen är den associationsform som i huvudsak ska användas för traditionell idrottslig verksamhet inom ramen för den av medlemmar demokratiskt uppbyggda idrottsrörelsen. En viktig förutsättning för dessa medlemsföreningar är att ändamålet skall vara att främja den idrottsliga verksamheten och inte medlemmarnas eller andras ekonomiska intressen.

Frågan om en eventuell speciallagstiftning för idrottsföreningarnas verksamhet är önskvärd, berör kommittén i ett avslutande avsnitt 7.

4.3 Jämförelse med modeller i andra länder

Danmark

Som en följd av att proffsfotboll ("kontraktsfotbold") infördes i Danmark kom möjligheten att upplåta spelrätten (platsen i seriesystemet) till "tredjemand" och då i första hand till aktiebolag (AS). Dock finns inget uttalat krav på att tredje man måste vara ett bolag.

I stadgarna för Dansk Bollsfil-Union (DBU) anges (i § 36.3) att en fotbollsklubb, en s.k. kontraktklubb, kan ansöka om och få tillåtelse till att få ställa "kontraktfotbold til rådighed for tredjemand". Ett villkor härför är att ifrågavarande tredje man (liksom dennes spelare, ledare och tränare) underkastar sig samma stadgar, regler och myndigheter, som gäller för under DBU hörande organisationer och klubbar (och dess spelare, ledare tränare). Enligt DBU:s stadgar har "tredjemand" viss organisatorisk ställning inom förbundet. I 7 § anges att alla "tredjemand", som enligt § 36.3, har fått en klubbs tillåtelse att bedriva kontraktsfotboll "stillet til rådighed". Ett villkor för att få statusen av kontraktklubb, och därmed att möjliggöra en tredjemansrelation, är att klubben bedriver en "passende ungdomsafdeling".

All professionell fotboll drivs idag i AS, dvs hela Superligan samt div I. Rent sportsligt tillåter DBU:s regler att en klubb/AS deltar med ett 1:a lag i högsta serien och ett 2:a lag som högst i Danmarksserien (dvs lägre serier). I den händelse att konkurs skulle uppstå för tredje man flyttas laget ned.

Den danska modellen utgår från en uppdelning mellan professionell och amatörfotboll. Endast s.k kontraktklubbar, dvs klubbar som har kontrakterade proffsspelare ges rätt att upplåta spelrätten till tredje man. Det finns ingen formell regel om ägarbe gränsning eller liknade förbehåll, som gör att klubben kan utöva kontroll över verksamheten som förts över till tredje man. Relationen mellan klubb och tredje man förutsätts regleras i ett mellan parterna upprättat avtal, vilket kan variera från klubb till klubb.

Norge

I Norge har man sedan en längre tid tillbaka haft ett särskilt kapitel i Norges Idrettsforbunds (NIF) stadgar om "Avtaler mellom idretten og naeringslivet". Häri anges bl a att "idrettslag" (förening) kan samarbeta med andra föreningar, "selskap" (bolag), stiftelser eller andra rättssubjekt. Vidare sägs att härför upprättade samarbetsavtal under vissa premisser skall föreläggas NIF för godkännande. NIF kan uppställa villkor för godkännandet och NIF:s styrelse kan utarbeta riktlinjer för dylika avtal. Vissa gränsdragningsproblem beträffande samarbetsavtalen finns och NIF:s styrelse avser att senast till Idrettstinget våren 1999 lägga fram ett färdigt förslag till reglering härom.

Idag finns i Norge aktiebolag (AS) som klubbarna själva har bildat. Det finns även "färdiga" AS som förening har slutit avtal med likväl som helt fristående AS. Förhållandena är för närvarande sådana att NIF:s stadgar förbjuder AS att t ex spela fotboll i seriespel. De idrotts-AS som finns har ofta blandad verksamhet, dvs de driver vid sidan om den idrottsorienterade verksamheten även t ex allmän reklamverksamhet. Varje spelare (idrottsutövare) måste, oberoende om denne är

anställd av AS, vara medlem i förening och representera denna – bl a för att falla in under NIF:s regler.

Finland

I Finland pågår också en diskussion rörande dessa frågor. Finlands Idrotts (SLU) förbundsmöte behandlade så sent som den 26 april 1998 ett förslag ”Professionalism inom Finlands idrott”, innefattande förslag till utveckling av den allmännyttiga och professionella verksamheten. Kommittén har inte i alla delar kunnat analysera innebörden av de beslut som fattats, men uppenbart är att man i Finland önskar åstadkomma en ordning där en gräns dras mellan idrottens proffs- och affärsverksamhet i förhållande till den allmännyttiga verksamheten.

England

Intrycken från förhållandena i England är sådana att det organisatoriskt knappast går att jämföra med idrotten i de nordiska länderna. Det visar sig att de engelska ”klubbarna” (som inte kan likställas med ideella föreningar) alltid har varit ägda i en eller annan mening, och att den struktur med börsnoterade bolag som sedan 80-talet tagit form endast kan synas vara en förädling av tidigare organisationsformer. På senare tid har det också visat sig att effekterna av fritt ägda klubbar/bolag för med sig konsekvenser som kan vara svåra att överblicka för framtiden (jfr diskussionerna angående försäljningen av Manchester United).

Till och med de engelska förbunden har den juridiska formen ”Limited” och är således formella bolag. De 21 aktierna i ”The Football Association Premier League Limited” innehas av respektive Premier League klubb, en var, samt The Football Association som sitter på den s.k ”golden share”.

Parallella jämförelser kan däremot göras beträffande hur idrottsverksamheten har påverkats av den intensifierade ”bolagiseringen”, bl a beträffande utbildning av egna ungdomsspelare kontra köp av etablerade spelare etc.

Övriga länder

Uppgifter från debatten i Tyskland ger vid handen att den i många stycken påminner om den svenska. Även den tyska organisationsstrukturen liknar mer den nordiska modellen än vad som gäller i större delen av övriga Europa. De stora fotbollklubbarna önskar få överföra elitverksamheten till Aktiengesellschaften (AG) och dessutom börsintroducera dessa. Det tyska fotbollförbundet (DFB) har dock hittills haft ett ljumt intresse härför då man officiellt säger att risk finns för en splittring av tysk fotboll och att gapet mellan små och stora klubbar kommer att öka. I oktober 1998 förväntas DFB ta ställning till om klubbar skall få transformeras till AG.

I Holland pågår en process att tillåta rena idrotts-AB och under sommaren 1998 har uppgifter framkommit att den första klubben (Ajax) har ”bolagiserats” och börsintroducerats.

Ang förhållandena i övriga Europa påminner Italien till viss del om England med klubbar som ägs av kapitalstarka finans- eller industrintressenter. De italienska klub-

barna (bolagen) har dock inte i samma utsträckning som de engelska klubbarna lyckats med "kommersialiseringen" av merchandising etc.

Även i Spanien och Portugal förekommer privatägda klubbar om än att Barcelona uppges vara en förening med 104.000 medlemmar.

I Frankrike har man också förhållandevis sent börjat att se fotbollklubbar som företag som kan köpas. Således ägs numera bl a Paris-Saint-Germain av det franska televisionsbolaget Canal Plus och Olympique Marseille av privata intressenter.

5. Kommitténs Förslag: Idrottsaktiebolag – möjligheter, förutsättningar och villkor

5.1 Aktiebolag för idrottsverksamhet (IdrottsAB)

Som kommittén tidigare framhållit (se ovan under avsnitt 4 samt i PM till Riksidrottsforum maj-98) är aktiebolaget det närmast tänkbara alternativet till den ideella föreningen för de syften som avses med uppdraget. I det följande kommer därför att med alternativ associationsform menas aktiebolag för idrottslig verksamhet (IdrottsAB). Detta utesluter dock inte att andra associationsformer får prövas framöver.

Enligt kommitténs uppfattning är det aktuellt med IdrottsAB i huvudsak endast inom den del av idrottsrörelsen som kan betecknas som kommersiell idrott med professionella idrottsutövare.

Idag finns, utan att det står i konflikt med idrottens regler, bolag som i anslutning till en förening handhar kommersiell verksamhet som bl a grundas på de reklamrättigheter föreningen överlåtit till bolaget. Det förekommer också att idrottsanläggningar ägs och drivs i av förening hel eller delägda bolag. Det nya skulle vara att ett IdrottsAB ges möjlighet att under vissa villkor få nyttja delar av föreningens på medlemskapet i SF grundade rättighet/behörighet att delta i SF:s tävlingsverksamhet.

Aktiebolaget som associationsform är väl reglerad och etablerad i samhället som en av de vanligaste formerna för ekonomisk verksamhet. Ett AB kan förbli i en förenings ägo, men kan också tänkas vara ägt av flera föreningar som önskar samverka om en elitsatsning. Genom att utbjuda bolagets aktier på marknaden, via börsintroduktion eller annorledes, kan också möjligheter öppnas att erhålla externt riskvilligt kapital.

Det senare innebär en förskjutning av bolagets ägarstruktur från förening till utomstående intressenter. Därmed påverkas inflytandet över den idrottsliga verksamhet som organiseras i bolaget. AB:s bolagsordningen kan emellertid - inom ramen för aktiebolagslagens skyddsintressen - ges en utformning som tillgododrar de idrottsspecifika villkor och intressen som kan finnas från idrottsrörelsen (jfr Hemström). I debatten har ofta satts likhetstecken mellan bolag och ett personligt vinstintresse från aktieägarnas sida. I det sammanhanget kan framhållas att ett aktiebolag i sin bolagsordning kan ges ett annat syfte än ett vinstsyfte för ägarna, t ex att hela överskottet ska reinvesteras i verksamheten för främjande av bolagets ändamål.

Upplåtelse av rättighet/behörighet att delta i tävlingsverksamheten blir grundbulten i systemet

Framtida IdrottsAB kan således komma att se olika ut. Ett antagande som också bekräftas vid en jämförelse med förhållandena i andra länder. Efter bl a den gjorda studien av olika utländska modeller, har kommittén fastnat för att föreslå en svensk modell som bygger på att det ska ankomma på respektive SF att, inom ramen för RF:s stadgar, närmare ange sina villkor för ett IdrottsABs deltagande i SF:s tävlingsverksamhet.

Genom en övergripande reglering i RF:s stadgar kan möjlighet skapas för de SF som så önskar att anta ett utförligare regelverk innebärande att de medlemsföreningar som så beslutar kan upplåta delar av sin på medlemskapet grundade rättighet/behörighet att delta i tävlingsverksamheten (i huvudsak avses då föreningens serieplats på högsta nivå) till ett IdrottsAB.

Villkoren för upplåtelse av den idrottsliga rättigheten (t ex serieplatsen) blir enligt kommitténs uppfattning den *grundbult* i systemet som länkar samman mer eller mindre externa IdrottsAB med den demokratiskt uppbyggda idrottsorganisationen. Den senare ska enligt en av utredningens fastlagda utgångspunkter (se ovan under 3.2) ytterst ha ansvar för även den prestationsinriktade tävlingsidrottens uppbyggnad och regler.

Det är således SF som ansvarar för och har bestämmanderätten över seriesystemen och det är medlemsföreningarna som ytterst äger rätt att inneha och förfoga över platsen i seriesystemet.

5.2 Helägda, delägda och/eller fritt ägda IdrottsAB

För bildandet av många IdrottsAB kommer möjligheten till erhållande av externt kapital att vara en direkt avgörande faktor. Dock kan man inte bortse från att AB-formen härutöver utgör ett alternativ både för de föreningar som av olika skäl önskar lägga sin elitverksamhet i en annan juridisk person likväl för de föreningar som tillsammans önskar göra en elitsatsning.

Helägda IdrottsAB

Sannolikt kommer en möjlighet att lägga över viss del av föreningens idrottsliga verksamhet till ett AB medföra att några föreningar av främst organisatoriska skäl bildar IdrottsAB. Det kan röra sig om enstaka föreningar som önskar en formell bodelning mellan den kommersiella- och ideella verksamheten. Men det kan lika väl handla om två eller fler föreningar som tillsammans vill göra en elitsatsning inom ramen för ett samfällt ägt IdrottsAB.

Gemensamt för denna typ av IdrottsAB är att ägandet ligger hos medlemsföreningarna och att styrning och bestämmande över verksamheten finns, om inte direkt så indirekt, hos medlemmarna. Några idrottspolitiska komplikationer kopplade till ägandet av bolaget behöver därför inte befaras.

Delägda och/eller fritt ägda IdrottsAB

I de fall att föreningar väljer att bjuda ut sina idrottsbolagsaktier till försäljning, uppkommer frågan om ägandet av bolaget också inkräktar på bestämmandet över idrottsorganisationen. Tekniskt kan man tänka sig att föreskriva villkor som begränsar en förenings försäljning av aktier. En sådan begränsning skulle kunna vara att aktiemajoriteten eller åtminstone röstmajoriteten innehas av den förening som har den stadgeenliga rättigheten/behörigheten att delta i den tävlingsverksamhet det är fråga om. Det får närmast ankomma på SF att i sina regler föreskriva eventuella villkor härför.

Motiven för utomståendes satsning av kapital i idrottsaktier kan variera. För några investerare torde kapitalinsatsen motiveras av att man blir delaktig i något som skapar goodwill och drar till sig uppmärksamhet. Många köper sannolikt ett antal aktier ”med hjärtat”, under det att andra kan se köp av aktier som en spekulation i en ny bransch och med förväntad hög värdestegringspotential – åtminstone på relativt kort sikt. För några externa aktörer på marknaden kan möjligheten till medbestämmande över bolagets organisation och bemanning, inte minst avseende spelarköp/-försäljning, vara tilltalande också ur ett rent finansiellt intresse.

Om begränsningar i ägandet införs kan det tänkas motverka intresset från investerarnas sida och kanske även i praktiken omöjliggöra förutsättningarna för t.ex en börsintroduktion. Kommittén föreslår ingen begränsning i ägandet, utan anser att SF själva får ta ställning till hur och om man i sina regler vill föreskriva som villkor för bolagens deltagande i tävlingsverksamheten att dessa ägs eller kontrolleras av berörd förening.

5.3 Kontrollen över IdrottsAB

Kommitténs förslag baseras på att idrottsorganisationen, oberoende av vem som äger ett IdrottsAB, ändå kan kontrollera och vidta sanktioner mot ett IdrottsAB. Möjligheten att utöva kontroll behöver, enligt kommitténs mening, inte enbart vara liktydlig med ägar-/röstinflytande över bolaget. Kontrollen av ett bolag kan till viss del regleras genom utformning av bolagsordningen men framförallt genom obligatoriska föreskrifter i det avtal som behöver slutas mellan förening och bolag.

Utredningen har, som tidigare redogjorts för, utgått från att föreningarna är de som inom ramen för medlemskapet i ett SF är bärare av de medlemsrättigheter som finns. Till dessa hör att få delta i av förbundet anordnad tävlingsverksamhet. För att göra möjligt för ett IdrottsAB att t ex delta i seriespel på högsta nivå förutsätts att ett avtal, om upplåtelse av nyttjandet av serieplatsen, ingås mellan bolaget och berörd förening. SF kan i sina regelverk uppställa de specificerade villkor som ska vara uppfyllda i dylika avtal (och eventuellt i bolagsordning) för att tillåta att ett IdrottsAB ska få delta i tävlingsverksamheten.

Den yttersta sanktionen, mot bristande efterlevnad av avtal eller föreskrivna SF-villkor, blir att SF kan besluta att serieplatsen går förlorad, vilket i sig omöjliggör fortsatt verksamhet för ett IdrottsAB. Konsekvenserna härav blir stora inte minst för aktieägare och idrottsutövare, men kan också drabba föreningen och dess företrädare. Kommittén är medveten om de risker som kan anses föreligga i det faktum att relationen mellan bolag och förening vilar på en avtalsrelation. I de fall där föreningen äger eller kontrollerar bolaget får det antas att konfliktrisen är mindre, men i de fall det tillåts att ägandet och kontrollen ligger utanför föreningen kan förhållandet mellan bolagets företrädare och föreningens styrelse bli sådant att inte minst föreningen får svårt att göra sig gällande mot en stark ekonomisk motpart. Mot denna bakgrund får det anses än viktigare att stärka arbetet i de ideella föreningarna och att ha klara regler till grund för upplåtelseavtalen.

Enligt kommitténs uppfattning kommer ett stort ansvar vila på de SF som väljer att öppna sina regler för IdrottsAB. Förbunden måste utifrån sina skilda förutsättningar söka finna den modell som är bäst lämpad för att utveckla den egna idrotten.

5.4 Villkor för upplåtelse av idrottslig rättighet

Som ovan har nämnts anser kommittén att villkoren för upplåtelse av förenings rättighet att delta i SFs tävlingsverksamhet utgör själva ”grundbulven” för att idrottsrörelsen skall kunna acceptera en ordning med IdrottsAB. Genom att i stadgar och i tävlingsregler föreskriva de övergripande villkoren och att i upplåtelseavtal närmare precisera skyldigheten att rätta sig efter dessa, bör en ordning kunna erhållas som tillgodoser krav på följsamhet och koppling till idrottsrörelsens regler och värderingar.

Ytterst måste i RF:s stadgar intas en regel som gör det möjligt att över huvud taget låta bedriva idrottslig verksamhet i bolagsform. Lämpligen kan en särskild paragraf skrivas in som övergripande anger att SF i sina stadgar och/eller tävlingsregler kan göra möjligt för medlemsföreningar att upplåta en viss del av sin medlemsrättighet att delta i tävlingsverksamheten till ett IdrottsAB.

Härtill bör SF ha en ordning som säkerställer att bolagen bedriver en verksamhet som överensstämmer med idrottsrörelsens regler och värderingar. För att kunna uppnå en sådan ordning måste de upplåtelseavtal som ingås mellan förening och IdrottsAB utformas på sådant sätt att det av avtalet framgår de tvingande förutsättningar som anges i RF:s och SF:s stadgar. Inte minst av denna anledning är det viktigt att SF:s regler och formulerade avtalsvillkor utformas på sådant sätt att oklarheter inte uppkommer och att eventuella tvister därmed undviks. SF:s godkännande av avtalen bör dessutom vara ett viktigt krav, även om detta innebär att SF också påtar sig ett ansvar i de fall där tvist om avtalet uppkommer.

Allmänna grundförutsättningar för upplåtelseavtal

Inom ramen för idrottsrörelsens regelverk gäller att enbart medlemsföreningar kan påbörja tävlingsverksamhet i ett nationellt seriesystem. Det medför således att ett IdrottsAB är beroende av en nära relation med en förening som innehar en plats i SF:s seriesystem. Genom att det krävs att det är en förening som innehar den idrottsliga medlemsrättigheten (serieplatsen) uppkommer av nödvändighet ett ömsesidigt förhållande mellan förening och bolag. Uppstår slitningar i förhållandet och skulle dessa leda till att upplåtelseavtalet upphör att gälla, kan bolaget inte längre delta i tävlingsverksamheten (serien). Ett IdrottsAB ska således inte fortsatt kunna delta i verksamheten inom idrottsrörelsen i det fall att bolaget saknar ett giltigt avtal med en ansluten medlemsförening.

Krav på föreningens verksamhet

Det måste ställas krav på att den förening, som upplåter sin serieplats, även efter upplåtelsen ska ha en rimlig omfattning på sin kvarvarande idrottsliga verksamhet. I annat fall skulle man kunna riskera att få en ”skalförening”, en bulvan, som enbart existerar för att upprätthålla upplåtelseavtalet gentemot ett IdrottsAB. Genom att ställa krav på att föreningen även fortsatt ska bedriva en idrottslig verksamhet, och därmed fortsatt uppfylla villkoren för medlemskap inom RF, bör en trolig effekt härav bli att bolaget också får/har intresse av att verksamheten fungerar även i föreningen.

Omfattningen av föreningens kvarvarande verksamhet bör enligt kommitténs uppfattning åtminstone utgöras av en ungdomsverksamhet som motsvarar den man tidigare haft. Självfallet bör man även kunna få driva seniorverksamhet och kanske också ges möjlighet att anmäla lag i lägre serie (jfr SF:s nuvarande farmarklubbsregler och regler för B-lag).

Ytterligare ett krav som kan ställas är att förening ska ha uppnått viss idrottslig nivå för att överhuvudtaget kunna få tillåtelse att upplåta sin serieplats till ett IdrottsAB. SF bestämmer om möjligheten ska gälla enbart för lag i högsta serien eller med begränsning till viss nivå i seriesystemet .

SF ska ha beslutanderätten avseende de specifika krav som bör ställas på medlemsföreningarna och omfattningen av dess kvarvarande verksamhet. Dylika krav och villkor ska vara klarlagda på förhand så att inblandade parter före avtals ingående vet vad man har att rätta sig efter.

Krav på IdrottsAB:s verksamhet

Bolag som ska komma ifråga som IdrottsAB är, oberoende av ägarstrukturer, sådana som i huvudsak bedriver idrottslig verksamhet och därtill ”naturligt” hörande finansieringsverksamhet. Det innebär att befintliga bolag, som i huvudsak sysslar med annan verksamhet än idrottslig sådan inte kan komma ifråga som IdrottsAB, om inte bolagsordning och verksamhet anpassas efter detta krav. Härmed kan t ex Volvo eller ICA eller andra idag redan befintliga bolag inte komma att godkännas som IdrottsAB. Å andra sidan föreligger inget hinder att dessa bildar ett dotterbolag som uppfyller uppställda villkor.

Vid sidan om den renodlade idrottsliga verksamheten kan IdrottsAB självfallet driva anläggningar och därtill hörande serviceverksamhet, reklam- och sponsorsverksamhet och annan verksamhet som naturligt får anses höra till den kommersiella idrottsverksamheten. Även viss övrig verksamhet kan tänkas förekomma så länge som den verksamheten inte är, eller utvecklas till, den huvudsakliga.

Ett annat krav som kan uppställas är huruvida det ska vara obligatoriskt för det lag som IdrottsAB organiserar att i idrottsliga sammanhang uppträda under samma officiella beteckning som upplåtande förening har, dvs att laget (inte nödvändigtvis IdrottsAB) ska ha samma namn som föreningen.

Begränsningar i äganderätten av ett IdrottsAB

Som angivits ovan är kommittén av den uppfattningen att man inte i RF:s stadgar ska reglera äganderätten till ett IdrottsAB, i vad avser om föreningen skall vara majoritetsägare (alternativt inneha röstmajoritet) eller inte. Det får ankomma på varje enskilt SF att i sina stadgar/regler ange om man t ex vill att medlemsförening ska förfoga över en majoritet av aktierna eller alternativt ha garanterad röstmajoritet vid bolagsstämman.

Däremot finns av konkurrensskäl anledning att både övergripande i RF:s stadgar och i SF:s regelverk föreskriva en begränsning avseende möjligheten att äga (vara delägare i) flera IdrottsAB inom samma idrott. En begränsning skulle kunna vara att

en ägare inte får ha ett avgörande inflytande i två eller flera sådana IdrottsAB. Även regler som begränsar korsägande, dvs att två eller flera bolag äger aktier i varandra, bör finnas. I sammanhanget bör också beaktas vad som härvidlag föreskrivs i de internationella förbundens regler.

Förbindelse att följa idrottens regler

Ett oeftergivligt villkor är att det i upplåtelseavtalet föreskrivs att IdrottsAB i sin verksamhet ska förbinda sig att följa idrottens regler och att även acceptera de sanktionssystem som finns härför. Till idrottens regelverk får också anses höra de etiska regler och värderingsnormer som finns, t ex vad gäller alkohol och tobak etc.

Huruvida det ska krävas att även de anställda spelarna ska vara medlemmar i den avtalslutande föreningen kan diskuteras. Anledningen till ett sådant krav skulle vara att garantera att spelarna genom medlemskapet kommer att omfattas av idrottens regler i form av bl a tävlingsregler, dopingregler och bestraffningsregler. Med tanke på att vi här har att göra med professionella yrkesidrottare kan till viss del ifrågasättas om medlemskapet i en förening som den aktive idrottsutövaren i och för sig inte direkt har som uppdragsgivare är tillfyllest för en sådan bundenhet. För närvarande bör annan ordning dock inte vidtas, utan regelverken ska även fortsättningsvis föreskriva att idrottsutövare ska vara medlem i den förening som ytterst innehar rätten till serieplatsen ifråga.

Det bör däremot övervägas om man inte genom en direkt avtalsrelation mellan SF och den aktive kan förstärka den förbindelse att följa idrottens regler som avses enligt ovan. Kommittén föreslår därför att SF också intar en obligatorisk regel som anger att envar spelare som ska delta i tävlingsverksamhet, som ett IdrottsAB har getts möjlighet att få medverka i, genom personliga avtal ska förbinda sig att följa idrottens närmare angivna regler (t ex förutom tävlingsregler, RF:s regler mot doping och bestraffningsregler). Ett sådant avtal bör kunna kopplas till t ex utfärdandet av tävlingslicens.

Avtalstid samt kontroll av verksamheten

I princip bör tiden för upplåtelsen av idrottsrättighet till IdrottsAB vara rullande med långa avtalsperioder och uppsägningstider. Långa avtalsperioder kan vara en förutsättning för att externa investerare ska engagera sig i ett IdrottsAB.

För att säkerställa att verksamheten under avtalstiden inte förändras på ett för idrottsrörelsen negativt sätt, och också för att tillse att avtalen kompletteras med sådant som idrottsrörelsen underhand beslutar ska gälla, måste det finnas ett system med löpande SF-kontroll av verksamheten. Årligen bör, i samband med övrig granskning av verksamheten, även avtalen genomgå och stämmas av. Om angivna förutsättningarna för avtalets godkännande brister ankommer det på SF att agera. Möjlighet till rättelse bör finnas, men om detta inte görs kan SF som yttersta åtgärd besluta att återta sitt godkännande av upplåtelsen av serieplatsen.

Villkor att gälla vid obestånd/konkurs

Med anledning av att den verksamhet här är fråga om får anses vara ekonomiskt riskfylld, och inte minst med tanke på idrottens trovärdighet, bör villkor finnas som

säkerställer att IdrottsAB inte kommer att utnyttjas på ett inte önskvärt sätt. Därför bör även villkor finnas som vid en obeståndssituation förhindrar en rekonstruktion av verksamheten genom att bilda ett nytt IdrottsAB, till vilket serieplatsen kan överföras.

Både inom fotboll och ishockey finns idag föreskrifter som reglerar vad som kan hända när föreningar hamnar i en obeståndssituation (ackord/konkurs). Dessa förutsätts kunna appliceras på verksamhet som drivs i ett IdrottsAB. Därtill förutsätts att upplåtelseavtalet upphör vid en konkurs i bolaget eftersom aktiebolaget sannolikt kommer att likvideras efter avslutad konkurs. Serieplatsen återgår därmed till föreningen, men i den händelse att föreningen önskar fortsätta med A-lagsverksamheten bör detta kunna få ske först efter en kännbar degradering i seriesystemet. De spelare som varit anställda i bolaget förutsätts också bli fria efter en bolagskonkurs, vilket innebär att eventuella regler som anger att spelarna automatiskt övergår till föreningen inte kan godkännas.

Skulle en förening, som har upplåtit sin serieplats till ett IdrottsAB, försättas i konkurs uppkommer en annan situation. En ideell förening anses upplöst när föreningskonkursen är avslutad och något överskott inte finns. Eftersom det är föreningen som är medlem i SF och förutsätts inneha medlemsrättigheten till serieplatsen, upphör de grundläggande förutsättningarna för upplåtelseavtalet, vilket får till följd att bolaget inte heller kan fortsätta sin idrottsliga verksamhet. Det är enligt kommitténs uppfattning otänkbart att tillåta IdrottsAB att, utan giltigt upplåtelseavtal med medlemsförening, delta i idrottsverksamheten. En möjlig positiv effekt av en sådan hotbild kan bli att även IdrottsAB måste engagera sig i och se till att föreningen har en sund ekonomisk verksamhet för att upplåtelseavtalet inte skall komma att äventyras.

Övriga tänkbara villkor för upplåtelse

Utöver ovan angivna villkor kan ytterligare både idrotts specifika och generella villkor tänkas tillkomma. Några exempel på de senare tas upp nedan.

För att säkerställa att det finns en formaliserad personkoppling mellan bolag och förening skulle ett av SF fastställt villkor kunna vara att föreningen ska ha rätt till styrelseplats i bolaget. Tänkbart är att även det omvända ska få gälla, dvs att bolaget ges möjlighet att utse ledamot i föreningens styrelse.

Man kan också tänka sig att föreskriva att viss procent av bolagets överskott ska gå till föreningens ungdomsverksamhet. I detta fall bör dock beaktas skattekonsekvenserna om föreningen också är ägare av bolaget.

Även krav på att ha kvalificerad revisor i den förening som upplåter sin plats kan tänkas, vilken ordning också bör ses som ett skydd för bolaget. Eventuellt kan ett alternativ härtill vara att IdrottsAB ges möjlighet att utse revisor i föreningen, eller att låta bolagets revisorer ha insyn i föreningen. Ett sätt att både ge kompetens och få insyn, till säkerhet för bolagets verksamhet.

5.5 Ändringar i RF:s stadgar och SF:s regler

Kommittén har valt att inte lägga fram ett färdigt förslag till ändring av RF:s stadgar utan har nöjt sig med att skissera ett tänkbart innehåll. Utgångspunkten för vad RF:s stadgar och SF:s stadgar och/eller tävlingsbestämmelser ska innehålla finns angivet ovan under främst avsnitt 5.4.

RF:s stadgar

Som tidigare angivits måste det, för att det över huvud taget ska vara möjligt för ett IdrottsAB att få bedriva idrottslig verksamhet inom ramen för de tävlingssystem som finns, införas en övergripande regel härom i RF:s stadgar.

Lämpligen kan en komplettering i stadgarnas kapitel 12 "Tävlingar" göras, eftersom frågan i allt väsentligt rör förbundens tävlingsverksamhet. I huvudsak bör stadgeföreskriften utformas på sådant sätt att SF, som så önskar, äger rätt att besluta om att i sina stadgar och tävlingsbestämmelser inta närmare angivna regler för att tillåta att IdrottsAB får delta i idrottsverksamheten.

De övergripande villkoren i RF:s stadgar bör också ange att SF:s regler ska utformas i överensstämmelse med idrottsrörelsens regler och värderingar. RF:s stadgar bör därtill innehålla en föreskrift om begränsning av äganderätten av ett IdrottsAB ur idrottslig konkurrenssynpunkt samt en övergripande regel om vad som ska gälla för den idrottsliga verksamheten vid konkurs.

Utöver detta finns möjlighet för RS att i en kommentartext till RF:s stadgar närmare utveckla stadgetexten.

För tydlighets skull bör nämnas att RF:s stadgar redan idag föreskriver att endast ideella föreningar som bedriver idrottslig verksamhet kan erhålla medlemskap inom RF, och att SF är skyldiga att till RS insända beslutad ändring av SF:s stadgar för granskning, med rätt för RS att påkalla ändring av stadgarna om de strider mot RF:s stadgar eller på annat sätt inte är lämpliga.

SF:s regler

Det ankommer sedan på berörda SF att i sina stadgar och/eller tävlingsbestämmelser, med angivande av särskilda specificerade villkor, tillåta att till detta SF ansluten medlemsförening äger rätt att upplåta delar av sin rätt att delta i SF:s tävlingsverksamhet till ett IdrottsAB.

Vad som skall regleras i SF:s regler får ses mot bakgrund av vad som har anförts under avsnitt 5.4. Förutom det som där anvisas bör anges att giltigheten av aktuell upplåtelse är avhängig av att den rättighetsinnehavande föreningen fortlöpande uppfyller kravet för medlemskap i vederbörande SF.

För att upplåtelsen skall vara giltig bör det också krävas att den har godkänts av samt registrerats hos SF, och innehåller en klausul av innebörd att rättigheten inte får vidareöverlåtas till annan.

6. Konsekvenser av idrott i bolagsregi

I detta kapitel berörs i huvudsak ekonomiska konsekvenser av att idrottsverksamhet överförs till ett IdrottsAB. På ett flertal lagstiftningsområden finns specialregler som aktiebolag inte kan åberopa. Samtidigt är ett aktiebolags verksamhet underkastad en mängd tvingande lagregler som väl i mångt och mycket får anses ”komplicera” verksamhetens bedrivande, jämfört med i föreningsdrift.

Redovisningen och analyserna nedan bygger på kommitténs uppfattning om rådande rättsläge, och skall i sina beståndsdelar inte uppfattas som en rättsutredning, utan mer som en provkarta på vilka förändringar som den kommersiellt betingade idrottsverksamheten obehagligen ställs inför vid en bolagisering. Givetvis finns risken att kommittén kan ha förbiset konsekvenser inom andra områden som också påverkas av en bolagisering. Det som berörs nedan är dock sådant som hittills kan påstås ha framförts i debatten, eller som kommittén stött på under arbetets gång.

Kommittén vill understryka att den inte tar ställning till om dessa beskrivna konsekvenser och effekter sammantaget talar för eller emot ett idrottsligt regelverk som tillåter idrottsverksamhet i bolagsform. Det måste ankomma på varje SF och varje intresserad förening att själva utreda och bedöma om det är bra eller dåligt i det enskilda fallet.

6.1 Skatte- och avgiftseffekter mm.

Det kan inledningsvis vara berättigat att påpeka att en skattskyldighet för ett IdrottsAB, men inte för en idrottsförening, inte alltid behöver uppfattas som ekonomiskt negativt.

Ett IdrottsAB kommer att vara skattskyldigt till statlig inkomstskatt för det eventuella netto av alla intäkter – skattepliktig vinst - som verksamheten ger upphov till. Vinsten skall beskattas med 28 %. Hur betungande inkomstskatten kommer att upplevas beror ju därmed helt och hållet på hur kommersiellt framgångsrik verksamheten blir.

Bolaget kommer också att bli momsredovisningsskyldigt. Sport- och idrottsområdet är idag momspliktigt enligt den lägsta nuvarande momsskattesatsen enligt Mervärdesskattelagen (MvL), sex procent (för t ex biljettintäkter). En momsredovisningsskyldighet för viss verksamhet innebär samtidigt full avdragsrätt för ingående moms i denna verksamhet. Det kan i det enskilda fallet innebära att ett IdrottsAB inte drabbas av någon kostnadsökning till följd av momsredovisningsskyldigheten, eftersom den utgående 6-procentiga momsen kan motsvaras av den 25-procentiga avdragsgilla ingående momsen. Därmed behöver bolaget inte kompensera någon kostnadsökning med ökat pris på de tillhandahållna varorna och tjänsterna.

Sammanfattningsvis kan påstås att en idrottsverksamhet i IdrottsAB innebär att penningflödena till och från denna verksamhet inte kan löpa lika enkelt på grund av rådande skatteregler. Den möjlighet som finns inom en förening att överföra pengar mellan olika verksamheter - principen om "kommunicerande kärn" - kommer inte att vara möjlig på motsvarande sätt mellan föreningsverksamhet och bolagsverksamhet.

I ett IdrottsAB torde allt av ekonomiskt värde som går från förening till bolag – exklusive eventuell apportegendom och aktieägartillskott – komma att betraktas som en skattepliktig rörelseintäkt hos bolaget.

Möjligheterna att från IdrottsAB till förening överföra ekonomiska tillgångar blir i princip begränsade till betalning för av bolaget från föreningen köpta varor och tjänster. Sådant måste prissättas inom en rimlig marknadsmässig prisnivå för att vara en godtagbar avdragsgill kostnad vid inkomstaxeringen av bolaget. Om föreningen är aktieägare i IdrottsAB torde nämligen all annan överföring av tillgångar anses som en förtäckt utdelning till föreningen, vilken skall återföras till beskattning hos bolaget.

Vad som sker med det som återstår efter den 28-procentiga beskattningen bestäms dock av bolagsordning och beslut av aktieägarna på bolagsstämman. Teoretiskt kan således 72 procent av bolagets återstående vinst överföras till föreningen om aktieägarna så önskar. Sådana ekonomiska tillskott från IdrottsAB utan något krav på motprestation är att betrakta som gåvor utan några beskattningseffekter överhuvudtaget hos föreningen eller som skattefri utdelning om föreningen är aktieägare.

Moms på hyres- och övergångsersättningar för utländska spelare?

När detta skrivs har skattemyndigheterna börjat driva några ärenden mot svenska idrottsföreningar med elitfotboll på programmet och kräver att föreningarna skall betala moms med 25 % på vad de erlagt till utländska föreningar och organisationer i s k övergångsersättningar och hyresersättningar för utländska spelare. Utländska föreningar och organisationer som bedriver näringsverksamhet (t ex utländska ”proffsklubbar”) betraktas nämligen här i Sverige såsom utländska företag enligt Mervärdesskattelagen (MvL) oavsett om de per svensk definition uppfyller kraven för att betraktas som allmännyttiga ideella föreningar eller inte. Det medför att deras verksamhet – idrottslig sådan eller annan - betraktas som momspliktig. Normalt skall sådana utländska organisationer själva registrera sig och redovisa och betala moms här, men om de inte gjort detta kan kunden – d v s i dessa fall den svenska föreningen – under vissa förutsättningar krävas på den moms man rätteligen skulle ha betalt till den utländska organisationen.

Skattemyndigheten hävdar – såvitt är bekant – att de utländska organisationerna, både spelares föreningar och agentföretag, har omsatt skattepliktiga *tjänster* inom landet. Resonemanget bygger på att det som den svenska föreningen de facto erlagt betalning för till nämnda organisationer är rätten till fotbollspelarens insatser. En sådan rätt torde vara att jämföras med ett slags immateriell rättighet, och en omsättning av sådan tjänst här i landet beskattas med skattesatsen 25 %.

Utan att föregripa utgången i dessa skattetvister – vilka kommer att ha en mycket stor inverkan, om skattemyndigheten vinner framgång, på de idrotter som av hävd och tradition sökt sig till den utländska marknaden för förstärkningar - kan konstateras att en momsbeläggning enligt av skattemyndigheten förd talan inte kommer att kostnadsmissigt påverka ett IdrottsAB. Ett sådant kommer givetvis att anses bedriva momspliktig verksamhet – förmodligen både med en 6-procentig skattesats avseende

idrottsverksamheten och en 25-procentig avseende finansieringsverksamheter, och ha full avdragsrätt för ifrågavarande moms.

Den ”halva basbeloppsregeln”

Sedan början av 1991 har idrottsrörelsen kunnat utnyttja en specialregel avseende skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. Efter ytterligare en lagändring 1993 kom regeln också att omfatta skyldigheten att verkställa skatteavdrag.

Regeln benämns oftast ”den halva basbeloppsregeln och innebär att en allmännyttig ideell förening kan ersätta/arvodera aktiva och tränare m fl – kallas i lagtexten för idrottsutövare – med ersättningar/förmåner som inte är att betrakta som äkta kostnadsersättningar utan att behöva redovisa och betala arbetsgivaravgifter och verkställa skatteavdrag, så länge denna med lön jämställda ersättning inte uppgår till ett årligt belopp av ett halvt basbelopp enligt lagen om allmän försäkring. Under 1998 har ett halvt basbelopp varit 18 200 kr. Skulle ersättningen komma att överstiga nämnda gränobelopp inträder dock en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter ”från första kronan”.

Denna specialregel gäller inte för ett aktiebolag. För dessa inträder istället avgifts- och skatteavdragsskyldigheten redan vid det allmänna gränobeloppet 1 000 kr i årlig ersättning/förmåner.

Fastighetsbeskattningen

En fastighet eller byggnad på ofri grund som ägs av en allmännyttig ideell förening och som används huvudsakligen – d v s till mer än hälften – i den egna idrottsliga verksamheten skall undantas från fastighetstaxeringen. Och om inget fastighetstaxeringsvärde är åsatt skall en klubbstuga eller idrottsanläggning som ägs och används på beskrivet sätt av föreningen inte belastas med någon statlig fastighetsskatt. De intäkter som kan tänkas inflyta från uthyrning till andra blir dessutom inkomstskattebefriade hos föreningen.

Dessa specialregler för allmännyttiga ideella föreningar kommer inte att bli tillämpliga för ett IdrottsAB. Således blir fastighet/byggnad ägda av ett sådant åsatt ett marknadsmässigt taxeringsvärde med en debitering av statlig fastighetsskatt som en automatisk effekt. Hyresintäkter etc - utöver egen användning som faktiskt också skall beskattas – blir skattepliktiga intäkter i IdrottsAB:s näringsverksamhet.

Ett undantag från ovanstående konsekvenser för ett IdrottsAB gäller dock för fastigheter som är att hänföra till ”Specialbyggnad för bad-, sport och idrottsanläggning” med vidhängande mark. För att hänföras hit krävs att allmänheten har tillträde till anläggningen ifråga, vilket ju torde bli fallet vad avser de idrottsanläggningar som används av de idrotter som främst torde utnyttja möjligheterna med IdrottsAB. Därmed föreligger ingen skattskyldighet för fastighetsskatten. Något undantag från beskattningen av de näringsmässiga hyresintäkterna föreligger dock inte till följd av frånvaron av taxeringsvärdet.

Om ett IdrottsAB även hyr ut sin idrottsanläggning till den idrottsförening som upplåter sin serieplats till bolaget, för utövande av den idrottsliga verksamhet föreningen bedriver, kräver skattelagstiftningen att bolaget i princip kräver

motsvarande pris på uthyrningen av föreningen som av andra förhyrare. Än klarare och viktigare blir denna regel att följa om föreningen dessutom är aktieägare, eftersom skillnaden mellan "specialpriset" och det marknadsmässiga priset torde vara att hänföra till en icke avdragsgill förtäckt utdelning till föreningen som aktieägare.

Sammanfattningsvis är reglerna för fastighetsbeskattningen i ett IdrottsAB avsevärt annorlunda jämfört med de som gäller för den allmännyttiga ideella föreningen.

"Idrottspensionering"

Det är idag inom delar av den kommersiella idrotten relativt vanligt att idrottsutövare avtalar med sin förening om att en del av idrottsersättningen skall avsättas till framtida "idrottspensionering" genom avsättning till Pensionsstiftelser. Den tekniska lösningen har sin grund i ett förhandsbesked från mitten av åttiotalet, och kan rättsligt sägas bygga på den omständigheten att det inom skattelagstiftningen inte finns någon legaldefinition av vad som avses med begreppet "pension".

Riksskatteverkets rättsnämnd accepterade nämligen att man skjuter upp beskattningen av sådana pensionsavsättningar till dess idrottsutövaren i enlighet med sin överenskommelse med föreningen börjar lyfta "pensionen" efter det att den idrottsliga karriären avslutats. Detta gäller oavsett vilken ålder idrottsutövaren då uppnått. Dessa pensionsavsättningar beläggs idag med en särskild löneskatt uppgående till 24,26 % av det avsatta beloppet. Däremot utgår inga avgifter överhuvudtaget då sedermera idrottsutövaren lyfter sin pension och då beskattas för den.

I ett IdrottsAB kommer denna möjlighet till periodisering/fördröjande av beskattningen av idrottsinkomsterna inte att vara möjlig, eftersom det i skattelagstiftningen däremot finns klara regler för när t ex ett aktiebolag har rätt att göra avdrag i sin deklaration för *ålderspensionsavsättningar*. Det tillåts tidigast vid en ålder av 55 år. Det kommer knappast att accepteras att anställda idrottsutövare skall ha en exklusiv rätt att pensionera sig före denna ålder, enligt dagens regler. Därmed blir idrottsutövaren beskattad fullt ut för vad han faktiskt har intjänat och har rätt att uppbära omedelbart. För IdrottsAB kommer allt detta att beläggas med fulla arbetsgivaravgifter – nämligen 33,06 % - i stället för den särskilda löneskatten på 24,26 %.

Huruvida det finns andra legala alternativ som i stället kan användas av ett IdrottsAB som innebär att idrottsutövarens beskattning kan uppskjutas, samtidigt som IdrottsAB "tjänar" skillnaden mellan arbetsgivaravgifter och löneskatten känner kommittén i dagsläget inte till.

Beskattningen i framtiden

1995 lade Stiftelse- och föreningsskattekommittén, den s.k. Swartlingska utredningen, fram sitt slutbetänkande "Översyn av skattereglerna för stiftelser och ideella föreningar" (SOU 1995:63). Betänkandet är av intresse i detta sammanhang eftersom det innehåller förslag rörande den del av de ideella föreningarnas verksamhet som främst kan komma ifråga för en bolagisering. Innebörden av förslaget är att även om en idrottsförening är att betrakta som s.k. allmännyttig skall den kommersiella verksamheten med professionella inslag skiljas ut och beskattas på sedvanligt kommersiellt sätt.

En framtida lagändring enligt förslaget innebär att argumentet att bibehålla den professionella idrottsverksamheten inom ramen för den ideella föreningen p g a den förmånliga skattesituationen faller. En uppdelning av idrottsverksamheten i skilda juridiska personer – ett AB för den kommersiella verksamheten med professionella utövare och en ideell förening för den övriga sedvanliga idrottsverksamheten – kan enligt kommitténs uppfattning i stället förstärka skälen för en fortsatt förmånlig skattebehandling av de allmännyttiga föreningarna från lagstiftarens sida.

Kommittén har från Finansdepartementet inhämtat att en eventuell lagändring avseende de allmännyttiga ideella föreningarna i princip kommer att följa förslagen i nämnda betänkande, men att sådan eventuell lagändring i vart fall inte kommer att träda i kraft före år 2000. Kommitténs uppfattning är att nämnd lagändring blir en realitet så småningom.

6.2 Kostnader för polisbevakning

En stark invändning mot ”bolagisering” i debatten har varit att IdrottsAB kommer att få svara för kostnaderna för den polisbevakning som krävs i samband med större idrottsevenemang.

Enligt ordningslagen (1993:1617) gäller att den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning (ett idrottsevenemang hänförs till det senare) skall svara för att det råder god ordning vid sammankomsten eller tillställningen. Polismyndigheten får meddela de villkor som behövs för att upprätthålla ordning och säkerhet vid sammankomsten eller tillställningen. Villkoren får innefatta skyldighet för anordnaren att anlita personal. Skyldighet för anordnaren att anlita ordningsvakter enligt lagen (1980:578) om ordningsvakter får åläggas endast i fråga om konserter och offentliga tillställningar. Villkoren får inte medföra att anordnaren belastas med onödiga kostnader eller att möjligheten att hålla sammankomsten eller tillställningen onödigtvis försvåras på något annat sätt.

Den som i vinstsyfte anordnar en offentlig tillställning skall ersätta polismyndighetens kostnader för att hålla ordning vid tillställningen. Ersättningskyldigheten gäller inte sådana ideella föreningar som anges i 7 § 5 mom. fjärde stycket a)-d) lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, d v s allmännyttiga ideella föreningar.

Efter diskussioner med Rikspolisstyrelsen (RPS) står det helt klart att det från deras utgångspunkter inte kan komma ifråga att betrakta ett IdrottsAB:s verksamhet som något annat än vinstsyftande. Det följer – som påpekades – naturligen av den valda organisationsformen.

Lagen ger visst utrymme för att sätta ned eller helt efterge ersättningskyldigheten, om det finns särskilda skäl härtill. Vilka skäl som här kan komma ifråga för sådan nedsättning har inte gått att utröna. Eftersom det dock är den lokala polismyndigheten som fattar beslut om eventuellt ersättningskrav för polisbevakningskostnader och dess storlek och omfattning, kan nog förutsättas att olika IdrottsAB inte kommer att behandlas på ett helt likformigt sätt över hela landet. Fast den största skillnaden bör ju rent faktiskt bero på hur stora problem arrangerande IdrottsAB har med ordningen vid och i samband med sina arrangemang.

Vid mötet med RPS diskuterades en tänkt utveckling där ett IdrottsAB överlåter arrangerandet av själva evenemanget till en bevakningskostnadsbefriad ideell förening, i syfte att komma undan dessa kostnader. RPS:s uppfattning är att man i ett sådant fall förmodligen skulle driva uppfattningen att det trots allt är IdrottsAB som är den egentlige arrangören. Om man inte skulle vinna framgång härvidlag stod klart att RPS inte stillatigande kommer att acceptera en sådan utveckling utan i så fall har avsikten att uppvakta politikerna för att få en lagändring till stånd.

Kommitténs uppfattning är att ett scenario liknande det i föregående stycke beskrivna utgör det största hotet mot en ändrad lagstiftning, så att även allmännyttiga ideella föreningar skulle kunna bli betalningsskyldiga för polisbevakningskostnader i framtiden.

Eftersom den uppfattningen redan idag förekommer skulle det beskrivna scenariot kunna bli den utlösande faktorn. Därför anser kommittén att det ligger ett stort ansvar på såväl RF som de SF som tillåter IdrottsAB att delta i den idrottsliga verksamheten att ytterst noggrant bevaka utvecklingen och genom sitt regelsystem motverka en sådan av RPS befarad utveckling.

När det avslutningsvis gäller omfattningen av den polisbevakning som kan bli föremål för ersättningskrav har kommittén – trots mötet med RPS - inte funnit klarhet i huruvida alla bevakningskostnader i samband med tillställningen omfattas, dvs både i fråga om inre och yttre bevakning. I lagtexten används begreppet ”poliskostnader vid tillställningen”. Ordlydelsen får anses ge den lokala polismyndigheten relativt stora möjligheter att efter eget skön själva avgöra var gränserna för denna ersättningsskyldighet går i det enskilda fallet, vilket också kan leda till att IdrottsAB inte behandlas lika, beroende på den enskilda polismyndighetens inställning.

6.3 Arbets-/uppehållstillstånd

Idag används RF som remissinstans av Statens Invandrarverk (SIV) vad avser utländska idrottsutövarers rätt att komma in i landet och här utföra ett idrottsligt arbete. De senaste åren har RF ansett att man endast skall tillstyrka idrottsanställningar hos svensk idrottsförening eller idrottsförbund. När det har handlat om arbetserbjudanden från andra arbetsgivare har RF avstyrkt.

Efter underhandskontakter kan idag konstateras att SIV inte har något att invända mot att RF i framtiden även befattar sig med ärenden där IdrottsAB avses bli arbetsgivare.

6.4 Tävlingsproblem

I debatten har ibland framförts åsikten att det skulle vara både orimligt och problematiskt att låta idrottsföreningar och IdrottsAB tävla i samma serier.

Kommitténs uppfattning är att det inte kan anses föreligga några sådana idrottsliga problem. När IdrottsAB arrangerar sina idrottsliga evenemang gäller det ”bolagsrättsliga” regelverket för arrangemanget, vilket t ex kan innebära polisbevakningskostnader, samt en momsbeläggning av biljettintäkterna mm. När

idrottsföreningen är arrangör – och t ex möter ett IdrottsAB - gäller andra och ekonomiskt mindre kostsamma regler. Kommittén kan inte anse att detta strider mot några idrottsliga grundprinciper.

6.5 Bidrag och subventioner från det allmänna

Statliga och kommunala bidrag kommer med största sannolikhet inte att komma IdrottsAB till del i större grad än vad som gäller näringslivet i övrigt.

Det är dock inte självklart att en kommun - så länge den följer kommunallagens regler - inte skulle kunna ge ett IdrottsAB bidrag eller subventionerad lokalupplåtelse. Är det fråga om stöd till en allmännyttig verksamhet som gynnar kommunmedlemmarna kan det finnas utrymme för kommunalt stöd, oavsett i vilken associationsform denna bedrivs. Här kan en jämförelse göras med det stöd som utgår till andra kulturyttringar i vårt samhälle utan att den valda associationsformen verkar ha betydelse. Det synes vara verksamheten som sådan som stöttas. Hur betydelsefull en idrottsverksamhet som bedrivs på kommersiella grunder i ett IdrottsAB är för kommunen och dess medborgare är det ytterst politiska ställningstaganden som avgör.

Det som dock med största säkerhet utgör ett legalt hinder mot offentligt stöd till IdrottsAB är gällande EU-regler. Under 1996 påbörjade EU-kommissionen en undersökning bland medlemsstaterna i avsikt att utröna i vad mån och i vilka former kommersiell idrottslig verksamhet erhåller offentligt ekonomiskt stöd. Sådant strider per definition mot gemenskapens konkurrenslagstiftning.

I det svar som Sverige avgav 1997 redogjordes för det statliga och kommunala stöd som f n kommer den svenska idrottsrörelsen till del, samt anfördes avslutningsvis ”att stöd till professionella klubbar med kommersiell verksamhet i princip inte förekommer”.

Det torde kunna konstateras att ett eventuellt framtida offentligt stöd till IdrottsAB i vart fall knappast är i linje med Kommissionens uppfattning.

6.6 Lotterier, bingo etc.

Bingospel, eller egentligt lotteri, får enligt Lotterilagen i princip bara anordnas av svensk juridisk person som är ideell förening och som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet. Det är motsvarande definition som används i skattelagstiftningen för allmännyttiga ideella föreningar. Endast om det finns särskilda skäl, får tillstånd meddelas för en juridisk person som inte är ideell förening.

Kommitténs uppfattning är att den typ av verksamhet som kommer att bedrivas i ett IdrottsAB inte kommer att anses inrymma sådana särskilda skäl att lotteritillstånd trots allt kommer att meddelas.

7. Lagstiftning om ideella föreningar/idrottsföreningar

RS har i direktiven angivit att utredningen, som ett alternativ till nuvarande ordning, ska pröva om det är möjligt att klarlägga uppkomna frågeställningar genom en lag om ideella föreningar alternativt en lag om idrottsföreningar.

Kommittén har för sin del inte funnit att en lagstiftning kan utgöra ett alternativ till nuvarande ordning. Möjligen kan en lagstiftning ses som ett komplement till kommitténs förslag om alternativ associationsform för att klargöra och stärka den ideella föreningens ställning.

Under 1970- och 80-talet förelåg i stort sett årligen ett antal riksdagsmotioner med yrkanden om att riksdagen hos regeringen skulle begära en utredning om och förslag till ramlagstiftning för ideella föreningar. Samtliga motioner avslogs, inte minst beroende på att bl a stora fackliga organisationer var motståndare härtill (i huvudsak avsåg motionerna kritik mot kollektivanslutningen).

Även RF ansåg, i remissyttrande till riksdagens lagutskott, att en särskild lagstiftning inte var önskvärd för idrottens vidkommande. RF menade att i avsaknad av lagstiftning har inom idrottsrörelsen utarbetats omfattande stadgar och normalstadgar, vilka torde tillgodose det allmännas intresse. En lagstiftning som omspannar hela registret av ideella föreningar skulle härtill, enligt RF:s då framförda mening, komma att kännas betungande, framförallt för de små och medelstora föreningarna vars administratörer många gånger kan ha svårigheter att tillgodogöra sig ytterligare detaljerade föreskrifter.

Kommittén har tagit del av en PM, som Björn Lindquist upprättat på kommitténs uppdrag, i vilken betonas att begreppet idrottsförening under senare år har upphört att vara ett enhetligt begrepp. Fortfarande är majoriteten av Sveriges idrottsföreningar ideella organisationer med ideellt arbetande medlemmar och med ytterst begränsad ekonomi. Idag finns därutöver föreningar, som fortfarande torde betraktas som ideella organisationer, men som har anställd personal, mer eller mindre anställda idrottsutövare och en omfattande ekonomisk verksamhet. Därtill kommer ett ökat antal samarbetsorgan, som driver ekonomisk verksamhet för att stärka de samarbetande föreningarnas ekonomi. Sammantaget anser Lindquist att den förändring som skett och fortsatt sker leder till en osäkerhet om vilka föreningar som i längden är att betrakta som ideella föreningar, och vilka regler som styr föreningar som inte kan anses vara ideella föreningar. Frågan har stor betydelse för att avgöra det ansvar som medlemmar och framförallt styrelseledamöter har.

Kommittén anser att frågan är av stor betydelse, men att den bör utredas i särskild ordning och inte i direkt anslutning till förslaget om alternativ associationsform. Därtill är det kommitténs uppfattning att om möjlighet skapas för föreningar att överföra den kommersiella verksamheten med professionella idrottsutövare till ett IdrottsAB, så minskar osäkerheten beträffande om den kvarvarande ideella föreningen ska betraktas som någonting annat än en ideell förening.

./.

Stockholm i september 1998

Inger Båvner

Ingemar Ericson

Rickard Fagerlund

Jerker Löfgren

Sune Hellströmer

Ann-Katrin Olsson

/Christer Pallin

Thomas Karlsson

Bilagor:

1. RS direktiv till utredningen om alternativ associationsform för idrottslig verksamhet.
2. PM till Idrottsforum 1998.
(**Obs!** - PM:n är tidigare utskickad till SF, DF m. fl men kan för den som inte har densamma, beställas från RF-kansliet eller hämtas direkt via Internet på RF:s hemsida <http://www.svenskidrott.se/rf/politik>)

1. Uppdraget

1.1 Uppdrag från RF-stämman 1997

RF-stämmans beslut

RF-stämman i Karlstad beslöt mot bakgrund av motionerna från AIK m.fl (motion nr 7) och Svenska Ishockeyförbundet (motion nr 8) att - i enlighet med RS förslag - uppdraga åt RS att utreda frågan om konsekvenser och möjligheter beträffande en alternativ associationsform till den ideella föreningen för bedrivande av idrottsverksamhet av omfattande kommersiell/professionell karaktär. Stämman beslöt därtill att RS skall återkomma till RF-stämman 1999 med resultatet av utredningen.

RS utlåtande över motionerna nr 7 och nr 8

I utlåtandet över motionerna anförde RS följande:

RS, som inser vikten av de problemställningar som framförs i motionen från AIK m.fl, anser att ett beslut med den inriktning som motionärerna anför inte kan fattas utan en genomgående analys och sedvanligt remissförfarande inom idrottsrörelsen. Det bör i sammanhanget betonas att de här berörda frågorna sannolikt berör ett litet antal föreningar inom ett fåtal SF.

RS har diskuterat den i motionerna berörda frågan dels i oktober 1996 mot bakgrund av ett framlagt diskussionsunderlag avseende eventuell framtida möjlighet att organisera kommersiell/professionell idrottslig verksamhet i alternativ associationsform till den ideella föreningen, dels i februari 1997 i samband med uppföljning av tidigare beslut och på föreliggande motioner.

RS har härvid bl a uppdragit åt RF-kansliet och RF:s Juridiska kommitté att återkomma till RS med förslag till rekommendationer om hur kommersiell idrottslig verksamhet skulle kunna organiseras i framtiden samt att även återkomma med mer utvecklade tankar kring hur en eventuell ny lagstiftning om idrottsföreningar skulle kunna se ut. Om RF-stämman följer RS förslag enligt ovan ges detta arbete ökad angelägenhet.

I förslaget till Manifest om idrottens framtid (jfr handlingarna under punkt 13.2 i föredragningslistan) skriver RS: "Det är angeläget att upprepa RF:s stadgar som slår fast, att RF, som är en ideell förening, består av specialförbund (SF) med till dem anslutna ideella föreningar som bedriver idrottslig verksamhet." RS utgår från att så skall vara fallet även fortsättningsvis.

1.2 Utredningsdirektiv

En av RS utsedd projektgrupp får i uppdrag att utifrån ovanstående RF-stämmobeslut, och RS-utlåtande, utreda och framlägga ett förslag till RS enligt nedan:

I. Principiella utgångspunkter och avgränsningar för utredningen:

?? Demokratiskt uppbyggd organisation

Svensk idrottsrörelse (RF-organisationen) skall även fortsättningsvis vara uppbyggd enligt demokratiska medlemsinflytandeformer (direkt eller representativ demokrati). De ideella föreningarna (idrottsföreningarna) är därvid, som medlemmar, bärare av den beslutanderätt som enligt RF:s stadgar konstituerar SF med SDF och RF med DF. I föreningarna tillämpas grundprincipen "en medlem - en röst".

?? Sammanhållen idrottsorganisation

Svensk idrottsrörelse skall kännetecknas av att den är en folkrörelse där prestationsinriktad tävlingsidrott och hälsoinriktad bredd- och motionsidrott skall kunna inrymmas under samma organisationsparaply. Bestämmandet även över den prestationsinriktade tävlingsidrottens regler och uppbyggnad skall finnas inom den demokratiskt uppbyggda idrottsorganisationen.

?? Värna den ideella föreningen

Den demokratiska ideella föreningen i dess egentliga betydelse skall vara den associationsform som används för i huvudsak ideell idrottsverksamhet och därmed berättigar det allmännas stöd i olika former.

II. Alternativ associationsform till den ideella föreningen

?? Utredningen skall redovisa förutsättningar för och konsekvenser av att idrottsverksamhet som idag bedrivs inom ideella föreningar överförs till alternativ associationsform (i huvudsak avses då AB), och därmed även söka klargöra huruvida det kan göras möjligt för aktiva och ledare att kunna representera ett bolag när de tränar och tävlar utan att avkall görs på idrottsrörelsens demokratiska organisation.

?? Utredningen skall även, som ett alternativ till nuvarande ordning, pröva om det är möjligt att klarlägga uppkomna frågeställningar genom en lag om ideella föreningar alternativt en lag om idrottsföreningar,.

?? Utredningen skall i sammanhanget även ta hänsyn till vilka möjliga effekter ”en alternativ associationsform” kan medföra med avseende på det allmännas stöd och förmånsbehandling av allmännyttiga ideella föreningar idag.

?? Utredningen skall ta del av och i förslaget redovisa motsvarande situation i andra länder (t.ex inom EU) och inte minst redovisa hur de nordiska idrottsförbunden har tagit sig an och ev löst frågan.

Projektgruppen kan, inom ramen för angiven budget, utse mindre arbetsgrupper (med ansvar för skrivningar, utredningsunderlag, enkäter m.m.) Projektgruppen bör under arbetet utnyttja olika referensgrupper, såsom bl.a RF:s Juridiska kommitté och Stadgekommitté, som "bollplank", samt kan vid behov anlita extern expertis.